

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5'20, za pol leta K 2'60, za četrt leta K 1'30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatelj na uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Ilirska ulica št. 22, prvo nadstropje.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostopnimi petimi vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane pet vrstica 24 vin. — Reklam. so poštn. ine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Mir ljudem na zemlji.

Običaj je skoro po vsem svetu, da pišejo listi o važnih in pomembnih zgodovinskih, verskih in časovnih prilikah navdušene članke in slave v njih momente, ki se jim zde važni, in o katerih menijo, da prodro v duše čitateljev. Leposlovci in pesniki ubirajo najmilejše ali najogljivejšje strune svojega srca. Plačani časnikarji zbirajo lepe besede, lepe obljube, slikajo še lepšo bodočnost in slave s temperamentnim poletom minulost. Da, često slave in proklinjajo, molijo in groze: vse pišejo, kar prija ob takih trenutkih dušam in njih razpoloženju.

To je običaj.

In kaj naj povemo mi za božič, kaj za novo leto?

To, kar smo povedali že tisočkrat, to kar smo napisali že nešteto krat v naših listih, kar smo povedali že tisoč in tisočkrat na shodi in v prijateljski družbi, samo to: Delavci, organizirajmo se v svojih organizacijah, ne čakajmo, da nas prehitijo, prinašajoč s silno brzino velikanske dogodke, ki bodo naprtili delavstvu več in več nalog v človeški družbi, na katere smo opozarjali že tolikrat v našem listu.

Mir ljudem na zemlji ne bo, če bo delavstvo zanemarjalo svojo združitev, mir na zemlji ljudem ne bo, če delavstvo samo ne bo na svojem mestu in zastopalo svojih interesov, ker bodočnost prinese po svetovni vojni še večje socialne boje nego smo jih imeli pred vojno. Res je, da bo vsled sedanje vojne med človeštvom nekaj več socialnega umevanja, ter da bo velik del človeštva mnogo bolj zagovarjal socialne potrebe nego je to bilo doslej; toda to še nikakor ni dovolj, ker bi se v tem primeru razvijalo socialno naziranje enostransko in bi moralo prej ali slej dovesti zaradi svoje pristranosti zopet do take ali take katastrofe. Socializem se bo razširjal v zmislu delavstva le tedaj, če bo delavstvo samo njegov apostol, soci-

alne razmere se bodo izboljševale le tedaj, če bo delavstvo samo delalo zanje, kar se pa more zgoditi le potom združitve, potom organizacij. Ne slavospevom, ne frazam, marveč delu mora biti posvečena bodočnost in šele potem nastane mir ljudem na zemlji.

To je naše božično voščilo!

Zavarovanje in v rudarstvu zaposleni provizijonisti.

Rudarjem v severozahodni Češki je naznanil odlok revirne ga urada z dne 27. maja 1914, da morajo biti tisti provizijonisti, ki delajo dalje v rudništvu, zavarovani pri bolniški blagajni bratovske skladnice. Osrednja bratovska skladnica v Mostecu (Brüksu) je zahtevala, da morajo biti zavarovani provizijonisti v tem primeru tudi pri provizijski blagajni. Rudniško glavarstvo je pa to zahtevo zavrnilo, proti čemer se je osrednja bratovska skladnica pritožila na upravno sodišče. Spor je zaradi tega zanimiv, ker je revirni urad v Mostecu v svojem odloku z dne 19. septembra 1910 zastopal stališče, da so provizijonisti, ki so dalje zaposleni v rudništvu, dolžni biti zavarovani pri bolniški in provizijski blagajni bratovske skladnice. Revirni urad v Mostecu je pa maja meseca 1914 odredil z novim odlokom, da morajo biti provizijonisti zavarovani samo pri bolniški blagajni, ne pa tudi pri provizijski blagajni. Na pritožbo osrednje bratovske skladnice je tedaj rudniško glavarstvo (z dne 30. avgusta 1914) izreklo, da morajo biti v zmislu zakona z dne 30. marca 1888, drž. zak. št. 33, zavarovani vsi delavci, izvzemši pridržane rudnine, ki so zaposleni v rudništvu, ne glede na to, ali so zaposleni delavci provizijonisti kake bratovske skladnice ali ne.

Rudniško glavarstvo zastopa stališče, da v rudništvu zaposleni provizijoni-

sti niso podvrženi provizijskemu zavarovanju. § 10. bratovsko-skladničnega zakona se ne more tako tolmačiti, da spadajo v tam omenjeno kategorijo delavcev tudi provizijonisti.

Tudi § 36. pravil izključuje tako zavarovalno dolžnost. Izključeno je, da bi mogel provizijonist pripadati drugič provizijski blagajni in doseči višjo provizijo. Bratovska skladnica torej ne more zahtevati nadaljnjega plačevanja prispevkov. Obenem s to splošno odločbo je rudniško glavarstvo razsodilo istotako tudi o treh pritožbah provizijonistov. Tudi proti tem trem razsodbam je bila naperjena pritožba varstvo razsodilo istotako tudi o treh pritožbah. Bratovska skladnica pravi zlasti, da se določba v zakonu, češ da provizijonisti nimajo plačevati prispevkov, tiče le onih provizijonistov, ki niso zaposleni v rudništvu. To razlaganje se opira na odlok upravnega sodišča z dne 29. septembra 1899.

Upravno sodišče je sedaj dne 11. oktobra 1915 razsodilo (in velja ta razsodba abenem kot strokovni plenarni sklep): pritožba osrednje bratovske skladnice se zavrne kot neutemeljena. Provizijonisti torej, ki so zopet zaposleni v rudništvu, se morajo zavarovati samo pri bolniški blagajni bratovske skladnice, ne pa pri provizijski blagajni.

Iz razlogov te razsodbe omenjajmo, da upravno sodišče izreka, da v besedilu § 10. odstavka 5 bratovsko-skladničnega zakona ni izraženo ne to ne ono pravno naziranje. Ta paragraf pravi samo, da je zakonodajalec v odstavkih 1 do 4 le določil, da morajo biti v rudništvu zaposlene osebe zavarovane pri bratovski skladnici. Odstavek 5 ureja samo vprašanje članstva za zaposlene osebe. Ni šlo za to, ali naj se smatrajo zopet zaposleni provizijonisti kot člani, ker odstavek 5 pravi: Provizijonisti se ne smatrajo kot zavarovanju podvrženi člani. (Kakor znano, je trdila pritožujoča se bratovska skladnica, da meni zakon samo tiste provizijoniste,

LISTEK.

Sueški prekop.

V starodavnem času, pred več nego štiristo leti pred Kristusom, je potoval grški potnik na izhodu, da preišče takrat že propadle kulture, hoteč spisati prvo zgodovino. Od stare židovske dežele je potoval južno po karavanski cesti preko polotoka Sinaja proti Egiptu, ki ga je že takrat odeva čar starodavnih tajinstvenosti. Ko se je približala skupina jezdecov domala štiri kilometre do prvega Nilovega rokava in se bližala obrežnim jezerom, je naletel blizu kraja Peluzion na obširno sipino, ki je bila na dolgo in široko posejana s suhimi človeškimi kostmi. Tam na ožini, ki spaja Azijo in Afriko, loči Sredozemsko morje od Rdečega morja, na tem mostu suhe zemlje med dvema zemljinama in zapahu med dvema svetov. Morjema je bila nekako pol stoletja prej grozovita, krvava bitka, ki nam jo Grki, sloveči zgodov-

vinopisec Herodot, opisuje. L. 525. pred Kristusom je Kambizes, veliki kralj daleč v Aziji prebivajočih Peržanov, popolnoma premagal zadnjega starega Faraona Psametiha III., ter si podvrget Egipt, najstarejšo kulturno državo v starem veku, kot peržansko provinco. Neštevilne množice so se takrat borile med seboj, vsa kultivirana severna Afrika z vso zahodno Azijo, in padlo je toliko bojevnikov, da na pokopavanje ni bilo niti misliti ne.

Pustinski pesek med rodovitnim izlivom Nila in Sinajskim polotokom pa ni pil samo takrat človeško kri v veliki množini. Ob vseh velikih zgodovinskih krizah so se vršili tam boji, za Kambiza, Cezarja in Mohamedovih naslednikov do velikega Napoleona. Ta ožina so vrata dežel in narodov. Kdor je stražar teh vrat, ta je gospodar ozemlja za seboj — kar je bil zadosten vzrok, da je Anglija ob ugodni priliki zasedla deželo in jo utrdila. Štirideset kilometrov od starodavnega že davno porušenega Peluzion, ki je sedaj le kup kamenja, se dvigajo sedaj forti angleške ob-

morske trdnjave Port Said. Od nje se razprostira proti zahodu 250 kilometrov daleč izredno rodovitni deltasti izliv Nila, ob katerem se nahaja na zahodni strani sedaj angleško trgovsko mesto in obmorska trdnjava Aleksandrija.

Ožina meri od najsevernejše točke do najjužnejše, pri mestu Suez ob Rdečem morju, le 112 kilometrov, po današnji sodbi in razmerah torej komaj prav kratek strelski zakop. Najkrajša črta gre po ravnih sipinah ob slanih in sladkih jezerih. S severa, od Port Saida sem, je ob desnici Menzalsko jezero, ki ga je napravil Nil v dolgih tisočletjih. Za njim pridejo Balahška jezera; pri El Kantara je komaj še prostor za karavansko cesto, ki vodi iz Azije preko Peluzion v Kairo, cesto, po kateri so najbrže jezdili Herodot in njegovo spremstvo. Med Balahškimi in sosednjimi Timsaškimi jezери je neznatno mesto Izmailija kakor nalašč prav v sredini ožine. Južno Timsaških jezer se zemlja znatno dviga v dolžini do štiri ure hoda, od tu dalje se vrste Grenka jezera. Zadnji del

ki niso zaposleni v rudništvu). Če torej v zakonu, tako pravi razsodba dalje, ni določeno izraženo, se je to zgodilo zaradi tega, ker namreč provizionist ni več rudar, torej se ne more več smatrati kot član bratovske skladnice. V zmislu § 6. obč. drž. zak. glede namena zakona se je morala znikati zavarovalna dolžnost provizionistov. Namen bratovsko-skladničnega zakona pa je, zagotoviti trajno za pridobitev nezmožnim članom bratovske skladnice podporno rento. Če se takemu članu ta podpora (provizija) nakaže, tedaj je izpolnjen namen zakona. Ta pravni značaj ponehja šele takrat, če se rudarja zopet reaktivira in postane zopet rudar. Provizionist, ki je zopet zaposlen, ostane še vedno provizionist in se ne more ravnati z njim tako kakor z drugimi rudarji.

Dalje se peča razsodba tudi z vprašanjem, ali more provizionist iznova pripadati provizijski blagajni in s tem doseči drugo provizijo ali zvišanje provizije, ki jo že prejema.

Prvo se mora nasproti izvajanjem pritožbe kakor tudi namenu zakona znikati. Drugo vprašanje glede zvišanja provizije se mora znikati že iz zavarovalno-tehniških razlogov. Zakaj tukaj prihajajo (slučaji reaktiviranja ne spadajo sem) različne okoliščine v poštveh. Prejšnje provizioniranje se je izvršilo na drugačnih razlogih kakor sedanjí zopetni sprejem v rudniško delo. Dalje prihajajo še v poštveh različna starost, mezdne razmere in različne službene dobe. Vse te okoliščine se sploh ne dajo sešteti kot zavarovalne količine, torej ne more biti govora o takem nadaljnjem zavarovanju.

*

S to razsodbo upravnega sodišča je končno rešen spor, ki pravzaprav ni bil spor, zlasti ker je razsodba obenem izdana kot strokovno plenarni sklep. S to razsodbo je preprečeno, da bi se pobirali prispevki za provizijsko blagajno od provizionistov, ki se jim odreka vsakršna večja pravica do dajatev iz provizijskih blagajen bratovskih skladnic.

Po vojni.

»Daily Mail« skuša podati v nekem članku, v katerem opisuje bodočo Evropo po miru, naslednjo sliko o Angliji po vojni:

»Svetovna vojna je spremenila socialno lice na zemlji, kakor je ledena doba nekdanj zemljo samo spremenila. Danes se zdi Evropa v mnogih stvareh pahnjena za sto let nazaj, in sto let utegne zopet miniti,

ožine južno je zopet suha zemlja, ki prehaja v ravno nižavo Sueško, po kateri je moral Mozes voditi svoje Žide skozi Rdeče morje. Tam so Angleži uredili tri pristanišča Port Suez, Port Ibrahim in Port Tevfik ter jih utrdili. Ta strelski zakop je torej že po naravi vrlo utrjen. Voda in pustinski pesek otežujeta napad, in le malokje jo je treba resno braniti.

Narava je storila mnogo v obrambo teh vrat narodov, a zaklela se je obenem proti interesom, narodov, ker je preprečila s to ožino prosto vožnjo med Sredozemskim in Rdečim morjem s kupom peska. Proti tej skoro zlohotni oviri se je boril človek skoro dvatisoč let, dokler jo je predrl. Že v štirinajstem stoletju pred Kristusom, mnogo pred Mozesom in proroki, sta gradila egiptovska kralja Setos in Ramzes prekop, in sicer od reke Nil skozi Timsaško jezero do Rdečega morja. Njiju nasledniki se niso več brigali za prekop in je propadel. Sedemsto let potem je pričel z gradnjo Necho, pa je moral prenehati z delom vsled prepovedi duhovni-

preden popravijo posamezne vojujoče dežele vse vplive vojne. In še tedaj bo ostal spomin na čas, ki ga sedaj živimo. 25 milijonov mož raznih držav je prišlo za doslej ubitih ali poškodovanih devet milijonov. In po sodbi je od njih skupno bilo 40.000. Kadar bo trajala dve leti vojna, bomo lahko sodili, da je Evropa v celoti izgubila približno 20 milijonov zdravih in za delo sposobnih ljudi. Toda to bi bila le polna ali delna izguba pravih bojevnikov. Tudi civilno prebivalstvo tako v vojujočih kakor tudi v nevtralnih državah, občuti to vojno. Skoro povsod narašča umrljivost, dočim pada število porodov. Na Angleškem so nazadovali v prvem letu vojne porodi za 40.000 v primeri s prejšnjim letom, umrljivost pa se je v primeri z letom 1913 povečala za 50.000. To se pravi, da se je število angleškega civilnega prebivalstva v enem letu vojne zmanjšalo za 90.000 ljudi. Direktni denarni stroški vseh vojujočih dežel utegnejo znašati za eno vojno leto 200 milijard, od katerih jih ima Anglija razmeroma največ. Toda kakor so velikanske te vsote, jih indirektni stroški še prekašajo. Po vojni bomo pred naslednjimi problemi: Tri žene bodo na moža, ki je sposoben za ženitev. Število starejših mož je večje, kakor mlajših. Povprečna telesna sposobnost je zmanjšana. Milijone mož je treba zopet uvesti delovnemu življenju v miru. Milijoni rokodelcev, ker smo jih spričo naših razmer navadili na dvojno in trojno mezdo, bo zahtevalo tisto mezdo dalje. Prevoznja po morju se je podražila, mnogo naših trgovskih parnikov se je potopilo. To so ob kratkem le nekatere težkoče, ki nas čakajo. Imamo pesimiste, ki prorokujejo industrijsko revolucijo. Imamo proroke, ki slutijo, spominjajoč se na sufražetsko gibanje, resno nevarnost v veliki večini žena. Drugi zopet menijo, da propadeta popolnoma umetnost in veda. Kje so naše politične stranke, ki so bile ob miru delovne in močne? Kje je brezbriznost družbe, ki je še po leti 1914 plesala tango? Ali se ni naše ljudstvo prej zanimalo najbolj za igro golf in glavni posel naših mož je bila nogometna igra? Vse to se takoj ne povrne. Vse se spremeni. In mi bomo svojo moč, vse svoje najboljše znanje morali porabiti v to, da zopet dosežemo to, kar je izginilo ...«

Eduard Vaillant.

Dne 20. decembra je umrl v Parizu poslanec Vaillant v 76. letu svoje dobe.

štva, ker je pri delu ponesrečilo stodvajsettisoč ljudi. Sin peržanskega kralja in osvojitelja Egipta, Kambizesa, je dokončal delo drugič, ki je obstajalo še za časa Cezarja, ko se je mudil v Egiptu in sanjal z egiptovsko kraljico Kleopatro o svetovnem gospodstvu. Pozneje za časa rimskega gospodstva se je prekop zopet zanemaril, ter ga je pozneje popravil za nekaj časa šele vojskovodja kalifa Omarja v sedmem stoletju po Kristusu, ko so Arabci podvrgli Egiptu Islamu. Prvi Napoleon je dal delati nov načrt. Leta 1847. in 1855/56. je raziskaval tamkajšnje ozemlje Avstrijec Negrelli. Na podlagi raziskav je predložil leta 1856. pariški komisiji skrbno izdelan načrt, njega je imenoval leta 1858. egiptovski podkralj Sarda za glavnega nadzornika del pri sueškem prekopu. Po njegovi rani smrti (1858.) je francoski inženir Lesseps 1859. kupil vse načrte. Cesar niso mogli za večnost končati Faroni, Cezarji, Kalifi in podkralji, za to delo je ustanovil Lesseps delniško družbo, katere glavni deležnik je bil egiptovski pod-

Z njim je legel v grob zopet star propovednik socializma. Najprej nam je pobrala neizprosna smrt Jauresa, potem Keir Hardie, sedaj Vaillanta, ki so vsi sodelovali ob zibelki delavskega razrednega gibanja in socializma.

Vaillant je bil tudi član pariške komune.

Leta 1905 se je posrečilo združiti na francoskem vse socialistične struje v enotno stranko in z Guesdejem in Jauresom se je boril odslej Vaillant v boju proletariata. Kakor Jaures je zastopal tudi Vaillant mednarodni sporazum in je smatral socialno demokracijo za najmočnejšo in najodločnejšo čuvarico svetovnega mira. Goreče je zagovarjal leta 1912. v Bazlu mirovni manifest internacionale.

Ko je izbruhnila vojna, je bil prepričan, da je bila Francija napadena in se je zaradi tega postavil odločno na stran Francije, ter napadal nemški imperializem in dolžil nemške socialiste, da so samo oni krivi, če ne pride v internacionali do sporazuma in bil zaradi tega med onimi, ki so bili najbolj nasprotni sporazumu.

Maria Edvard Vaillant je bil rojen 26. januarja 1840 v Vierzonu. Leta 1862. je postal inženier. Pozneje je pa še študiral medicino in naravoslovje. Politiško je bil nasprotnik cesarja Napoleona III. in pristaš rudeče republike. Leta 1866. je potoval v Nemčijo, da bi nadaljeval medicinske študije, kjer je ostal štiri leta. Bil je tudi nekaj časa na Dunaju. Spoznal je popolnoma nemški socializem in prve počette avstrijskega delavskega gibanja.

Na dan Sedanske bitke je prišel preko Švice v Pariz. Združil se je takoj zopet z Blankisti in soustanovil osrednji odbor 20. okrožja, ki je bilo pravzaprav izvor Komune. Ta osrednji odbor ga je poslal v Bordo na nacionalni kongres. Ko je pa videl, da ne more preprečiti odstopa Alzacije in Lotaringije, je odšel v svoj domači kraj. Ko je bila proklamirana komuna v Parizu, se je vrnil in bil izvoljen kot poslanec v ministrstvo za notranje stvari. Po padcu komune so ga preganjali in komaj je dobil potni list, da je ubežal konec junija preko Španije in Portugalske na Angleško. Versaillsko vojno sodišče ga je v nenavzočnosti obsodilo dne 22. januarja 1872 na smrt. Vaillant je bil več let član odbora internacionale, in sicer do haške konference (1872), ko se je odbor premestil v Novi Jork. Pridobil si je angleško zdravniško diplomu, da se je preživel in je prakticiral na Angleškem do pomilostitve leta 1880. Ko se je vrnil v Pariz je takoj zopet dobil velik politički vpliv. Leta

kralj, in tej se je delo posrečilo v času od 25. aprila 1859 do 19. novembra 1869.

Ta delniška družba je bila egiptovsko-mednarodna; razen podkralja so bili v družbi večinoma francoski kapitalisti, vladarsko oblast nad prekopom pa je imela takrat svobodna egiptovska država. Toda tako ni moglo ostati dolgo. Egiptovski kedicine je bil podjeten in zapravljen gospod ter se je hudo zadolžil. Da se reši iz finančne zadrege, je prodal vseh 177.602 delnic angleški državi za štiri milijone funtov, in Anglija je postala s tem gospodarica Sueškega prekopa, to je najvažnejše vodne ceste in najvažnejših vrat narodov na svetu. Anglija si je polagoma brez vojne osvojila ves Egipt, Evropa pa je opazovala to aneksijo s kislim licem. Kapitalistiške metode se ji niso zdele barske. In danes? Po črepinjah žrtev bitke pri Peluzionu je naneseš puščavski vihar že davno sipo, puščava zopet žejna po človeški krvi, ki se bo prelivala zopet, kakor kaže, ob Sueškem prekopu — ob vratih narodov.

1888. je prevzel vodstvo komunističkega časopisa »Homme Libre«.

Ko je dne 14. julija 1889 zboroval v Parizu ob stoletnici porušenja Bastilje mednarodni socialistički kongres, je kongresu predsedoval Vaillant.

Razvoj internacionale je tesno spojen z delom in življenjem Vaillanta. Delovanje Vaillantovo v pariškem občinskem svetu in v zbornici je ob kratkem nemogoče opisati. Njegovo stremenje je bilo zlasti zakonito delavsko varstvo in socialna zakonodaja. Zastopal je z vso odločnostjo vse napredne reforme.

Vaillant je bil izredno nadarjen in naobrazen mož, ki je posvetil vse svoje znanje socialnemu napredku.

Svetovna vojna.

Velika italijanska ofenziva ob soški fronti je ponehala. Seveda se vrše nadalje posamezni napadi, zlasti pa artiljerijski boji. Ljutejši boji so se nadaljevali ob tirolski meji.

Italijani nameravajo poslati večjo vojsko v Albanijo, ki ji bo zapovedoval vodja Abruški, ki hoče imeti vsaj 200.000 mož in popolno svobodo glede operacij.

Na Balkanu se nadaljuje operacije proti Črni gori z uspehom. Tudi srbske postojanke ob kolenu Tare je zavzela Kövesova armada južozahodno od Bjelopolja ter zaplenila pet topov in 1200 pušk in nekaj sto vojni ujetnikov.

Operacije na grških tleh proti Francozom in Angležem se še niso pričele. Angleži in Francozi so se močno utaborili na črti od Doirana do Soluna in baje dovajajo nove čete, ki pa nič rade ne hodijo v Solun. Angleži so sklenili, da se polaste Soluna, ga proti volji Grčije utrjujejo in se ne menijo za ugovore Grčije. Pred Ateine v Pirejsko pristanišče so poslali nekaj bojnih ladij, da bi prisilili Grčijo k opustitvi vsakršne obrambe proti ententi.

Položaj je torej tak, da pride na Balkanu še do velike bitke med osrednjima državama, Turčijo eventualno Grško in Rumunijo na eni strani in med entento na drugi strani. Čete osrednjih držav, Bulgarije in Turčije bodo vsekakor vkorakale na grško ozemlje ter prodirale proti Solunu. Takrat bo ententa najbrže še enkrat silila Grčijo, da gre z njo, ali, da vsaj protestira pohodu preko grškega ozemlja. Seveda more biti tak protest le formalnega pomena, in se ne bo mogel udeležiti. Spricho zapletenih razmer se Grčija še vedno oborožuje.

Srbi so imeli v Albaniji večjo bitko v dolini reke Drine z vstaškimi Albanci, ki so ostanke dveh bežečih srbskih divizij popolnoma uničili.

Rumunija je zopet dopustila promet z Rusijo, ki ga je bila nedavno prepovedala. Črnomoška ruska mornarica je obstrlejevala Varno.

Poleg Soluna hoče utrditi ententa tudi polotok Kalkidika.

Na Grškem so imeli te dni volitve. Pristaši prejšnjega ministrskega predsednika Gunarisa so dobili veliko večino. Venizellosovci so izgubili nekaj mandatov, v mestih se pa sploh niso udeležili volitev. Ministrski predsednik Skuludis je zmagal, dosegel je ta uspeh s svojo politiko v kritični situaciji.

Večji uspeh so dosegli Turki na polotoku Galipoliju, kjer so vrgli del ententnih čet s kopnega. Angleži se sicer opravičujejo, da so sami premestili čete v Solun, kar pa ni verjetno. Trdili so sploh, da napad na Dardanele opuste. Očividno je le to, da sta za sedaj Bosporska in Dardanelska ožina za Angleže in Ruse nezavzetna.

Mogoče je še eno. Operacije se začno prej ali slej v Mezopotamiji proti angleški Indiji in ob Sueškem prekopu proti Egiptu.

Angleži se bodo morali braniti samo na tej strani na treh velikih bojiščih: na Balkanu pri Solunu, ob Sueškem prekopu in v Mezopotamiji. Prav verjetno je, da bodo morali zaradi tega opustiti Dardanele, zlasti če se postavi po robu Perzija, Afganistan, Rumunija in Grčija, o čemer že priporočajo angleški listi.

Na ruskem bojišču ni važnejih dogodkov. Bilo je nekaj večjih bojev ob besarabski meji. Najnovejšo vest prinaša »Az Est« iz Bukarešta, ki pravi, da pripravljajo Rusi novo ofenzivo proti Galiciji in Bukovini. Vest pa ni povsem verjetna, ker se ruske čete niti napadom čet osrednjih držav ne morejo ustavljati.

Francosko bojišče v splošnem ne prepušča posebnih dogodkov: vrše se zračni boji, artiljerijski boji in razstreljevanje strelskih zakopov.

V ententi vlada nesporazumje, ki se izraža v tem, da Italija noče sodelovati tako, kakor hoče ententa. Ustanovili so poseben vojni svet, a to še ni zadostovalo, morali so napraviti še diplomatiški svet in Franciji prepustiti v operacijah na kopnem kakor tudi v splošnem aranžiranju vojne, nekako prednost. Zato je menda tudi odstopil French in na Angleškem zbujala francoska drznost veliko nevoljo.

Domači pregled

Iz občinske seje ljubljanske. Občine imajo zaradi vojne izredne dolžnosti, ki jih nikakor ne morejo izpolnjevati, primanjkuje jim potrebnih denarnih sredstev, zlasti, ker niso urejene za izredne razmere in se stranke v občinskih zastopih ne morejo akomodirati socialnim potrebam. Na seji občinskega sveta ljubljanskega (v torek) je bilo tudi del proračuna za pokritje v prvi polovici leta 1916. Za pokritje dohodkov sta se predlagala zlasti dva vira: zvišanje doklad in podraženje električnega toka. Zvišanje doklad je bilo sklenjeno že za proračunsko dobo od 1. julija do 31. decembra 1915, toda doklada se ni zvišala, ker ji ugovarja deželni odbor. Predlog, da se zviša cena električnemu toku, je odsek odklonil, a župan ga vzdržal, in je bil končno tudi sprejet. Značilno pri debati o dokladah je to, da so pristaši nemške stranke in deloma tudi ljudske stranke naglašali, da teh doklad in zvišanja cene električnemu toku ni potreba dovoliti, ker je užitnina pokrila skoro ves izostanek doklad, ter da je pričakovati le še večjega dohodka od užitnine. Z užitnino se bodo polagoma sanirale finančne razmere. Župan je nato razburjen utemeljeval svoj predlog, češ, da ima občina mnogo večje stroške, novim virom dohodkov manjšine vedno ugovarjajo ter pravijo, da se z njimi obremenjujejo siromašnejši sloji in da je naloga občine, da poišče primerne virov. Sedaj predlaga malenkostno zvišanje cene električnega toka. V tem primeru bodo obdavčeni večji konsumenti, manjši naj se pa navadijo štediti z elektriko, ker naša elektrika je itak preveč napeta. Vrhutega nekatere obrti sedaj izvrstno uspevajo in siromašni sloji ne bodo vobče prizadeti. Občina potrebuje pokritje, zato priporoča župan predlog. — Omenjali smo že večkrat, da je v ljubljanskem občinskem svetu posebno ta pojav značilen, da nekateri, in sicer zastopniki imovitih slojev, vedno naglašajo, da naj občina pokriva svoje potrebščine iz užitnine. O tej stvari bi bilo treba enkrat povedati v občinskem svetu prav resno in odkritosrčno besedo. Užitnina namreč obremenjuje najsiromašnejše konsumente mestne, a gospodje se z mir-

no dušo hvalijo, kako lepe dohodke prinaša ta davek.

Nove odredbe o izdelavi kruha in peciva. »Wr. Ztg.« objavlja ministerialno naredbo, s katero se dopolnjujejo in poostrejuje predpisi o izdelavi in prodaji kruha in peciva. Glasom te naredbe more notranji minister na predlog žitnoprometnega zavoda dovoliti za deželo in okraj ali občino izjeme v dosednji prepovedi glede porabe pšenične moke za pecivo in kuho. Naredba uvaja dalje splošno prepoved za obrtno izdelovanje in prodajo malega peciva vseh vrst. Pšenična in ržena moka se sploh ne smeta več uporabljati za proizvodnjo slaščic ne v slaščičarnah, pekarnah, ne v gostilnah in točilnicah. Izdelovanje slaščic z uporabo nadomestilne moke se dovoli le dva dni v tednu. Obrtno izdelovanje peciva »cades« more politična deželna oblast ne le omejiti kakor doslej, marveč tudi popolnoma prepovedati. Obrtno izdelovanje slaščic iz surovega masla in vzhajane testa se splošno prepove. Naredba, ki stopi v veljavo dne 23. decembra, prepoveduje končno pekomo in slaščičarjem od tretjih oseb napravljeno testo sprejeti za peko.

Najvišje cene za svinjski špeh in svinjsko mast. C. kr. deželna vlada je določila za prvo razdobje, ki se prične 16. decembra 1915, te-le najvišje cene: I. Kadar prodaja izdelovalec svinjski špeh prekupcu, sme biti najvišja cena za 100 kg čiste teže naslednje navedenih vrst špeha: Za namizni špeh (soljen in nesoljen) 650 K; za hrbtni špeh (soljen in nesoljen) 703 K; za sirov špeh, soljen, 639 K; za prekajen sirov špeh 690 K; za prekajen namizni špeh 702 K; za prekajen hrbtni špeh 759 K; za neprekajen špeh v kosih 671 K; za prekajen in papriciran špeh v kosih 724 K; za oparjen špeh 724 K; za desertni špeh 800 K. — II. V nadrobni prodaji, to je, kadar se neposredno prodaja porabniku, bodisi, da prodaja izdelovalec ali prekupec, sme znašati najvišja cena za 1 kilogram čiste teže naslednje navedenih vrst špeha in masti: Za topljeno mast (zabelo) 7 K 88 vin.; za nestopljeno mast (salo, trebušno mast) 7 K 60 vin.; za sirov špeh, soljen ali nesoljen, 6 K 52 vin.; za namizni špeh, soljen ali nesoljen, 7 K 8 v.; za hrbtni špeh, soljen ali nesoljen, 7 K 64 vin.; za prekajen sirov špeh 7 K 52 vin.; za prekajen namizni špeh 7 K 64 vin.; za prekajen hrbtni špeh 8 K 24 vin.; za prekajen špeh v kosih 7 K 28 vin.; za prekajen in papriciran špeh v kosih 7 K 88 vin.; za oparjen špeh 7 K 88 vin.; za desertni špeh 8 K 72 vin. — Cene za prihodnja mesečna razdobja se bodo pravočasno določile.

Razglas c. kr. deželnega predsednika na Kranjskem o izpremembi najvišjih cen za nadrobno prodajo svinjskega mesa v deželnem stolnem mestu Ljubljana. Deloma izpreminjajoč t. u. razglas z dne 31. oktobra 1915, št. 28.715, določa deželna vlada z veljavnostjo za ozemlje deželnega stolnega mesta Ljubljane do preklica za nadrobno prodajo svinjskega mesa za kilogram naslednje najvišje cene, in sicer: sprednje, sveže 3 K 12 vin., sprednje prekajeno 3 K 44 vin., zadnje, sveže 3 K 44 vin., zadnje prekajeno 3 K 76 vin., svinjska glava, sveža 1 K 20 vin., svinjska glava, prekajena 1 K 68 vin., svinjski parkeljci, sveži 76 vin., svinjski parkeljci, prekajeni 92 vin., svinjska pljuča 1 K 84 vin. — Ta razglas dobi moč z dnem razglasitve.

Najvišje cene za petrolej. Danes je izšla ministrska naredba, katera urejuje promet z mineralnim oljem. Vsakega 1. in 15. v mesecu je treba naznaniti zaloge surovega olja, mineralnega olja vseh vrst benzol. Ti predmeti so tedaj pod zaporo.

Izšla je tudi druga naredba, katere hoče preprečiti neupravičeno visoke cene teh izdelkov. Naredba postavlja za vse te vrste izdelkov temeljno ceno (temelj Drohobycz). Za petrolej za razsvetljavo je določena cena 36 K za 100 kg čiste teže, postaja Drohobycz, brez soda, užitinski davek je všteti. Politične oblasti imajo določiti cene za nadrobno prodajo. Prodajalci morajo cene nabiti na vidnem kraju.

Vpoklic črnovojniških letnikov 1870, in 1871. ter 1865., 1866. in 1867. Prihodnje dni izidejo uradni razglasi, ki bodo pozvali pri prebiranju potrjena črnovojniška letnika 1870. in 1871. na dan 17. januarja 1916 pod orožje, črnovojniške letnike 1865., 1866. in 1867. pa na dan 21. januarja 1916. Najstarejše letnike bo uporabila vojna uprava do nadaljnjih odredb za službo v zaledju in v etapnih prostorih, mlajši letniki pa pridejo najbrž na fronto. Da se morejo najstarejši letniki uporabiti v službi za bojnim frontami, je potrebno, da se mlajši vojaki, ki opravljajo dosedaj te službe in ki so sposobni za bojno službo odpokličejo na bojišče. Ta izmenjava zahteva seveda precej časa. Na najstarejše letnike se bo vojaška uprava tudi sicer bolj ozirala in bo glede odpusta iz važnih gospodarskih ozirov postopala manj rigorozno, kakor pri ostalih črnovojniških. Vpoklicani črnovojniki se morajo na naznačeni dan javiti pri pristojni vojaški (črnovojniški) oblasti najpozneje do 11. ure dopoldne.

Božični dopusti vojakov in častnikov. Budimpeštanski listi poročajo: Vojno ministrstvo je dovolilo, da dobe oni vojak in častniki, ki se ne nahajajo na bojišču božične dopuste in sicer v dveh skupinah. Prva skupina dobi dopust od 24. do 26. decembra, druga pa od 31. decembra do 2. januarja. Prednosti imajo oni, ki so bili na bojišču že ranjeni ali odlikovani. Vojaki, ki ne gredo na dopust, bodo imeli 24. popoldan ter 25. in 26. službe proste dni. — Nadalje se javlja, da dobijo v vojaški službi se nahajajoči trgovci (če niso na fronti) v tehtnih slučajih 8dnevni dopust radi božične oziroma novoletne kupčije.

Božični promet na južni železnici. Južna železnica naznanja, da vsled obstoječih izvanrednih razmer in ker se rabi njen obratni material drugod, bo mogla poskrbeti za osebni promet, ki je o Božiču navadno velik, le v omejeni meri, na kar se občinstvo opozarja. Potniki naj se poskrbijo z gorko obleko, da se bodo mogli v slučajih nezadostne kurjave, varovati pred mrazom.

Nabrežina. Železničarske razmere v Nabrežini: Marsikdo misli, kako železničarjem dobro gre pri nas, pa se moti; lahko se reče, da povsod boljše kakor v Nabrežini, ker se povsod lažje živež dobi kakor pri nas v teh skalovjih. Špeh je sedaj po 7 K 28 vin., mast pa po 6 K 76 vin., tako da res delavec ne more kupiti ne špeha ne masti za svoj denar, govejega mesa pa sploh ne dobimo v Nabrežini nikjer, ker nimamo nobenega mesarja. Dne 15. novembra je bila konferenca v Nabrežini zaradi življenskih razmer; povabljeni so bili iz Ljubljane do Nabrežine z vsake postaje po en uradnik, da je zastopal svojo postajo, prišli so tudi udeleženci z Dunaja. Konferenca je bila bolj zaupna, a železničarji bi le radi vedeli, kaj se je tam ukrenilo, in čudno je, da niso bili vabljeni na konferenco železničarski delavci, da bi povedali tam svoje izkušnje in potrebe. Na konferenci, kjer bi bili ti zastopani, bi se lahko rešile te točke: 1. da bi se življenje razdelilo po družinskih razmerah, 2. da bi se življenje lahko vsak teden kupovalo pri vojaški upravi, 3. da bi se nekaj govejega mesa dobavilo, da bi imeli delavci vsaj meso in juho, vsak teden enkrat, 4. naj se od vsake kategorije določi

železničar, ki ima čas samo zato, da bo življenje kupoval in razdeljeval.

Nabrežina. Vsi člani prav. in str. društva železničarjev naj oddajo svoje članske knjižnice v pregled blagajniku sodr. Franku, zaradi tega, da bo vse knjižnice štempljal, ker bi se sicer moglo pripetiti pozneje, če se komu kaj pripeti. Neredni plačniki društva ne zaslužijo nikakršnega pardona; zato opozarjamo še pravočasno vse člane, da je članstvo za železničarje zlasti sedaj posebno važno.

Sokrivec žandarmerijskega morilca Župeta aretiran. Dne 15. t. m. se je pojavil Josip Štrukelj, katerega išče oblast že dolgo časa radi sokrivde pri umoru žandarmov, v Prelesju v Krškem okraju. Okoli sedme ure zjutraj je prišel k hiši mlinarja Alojzija Sitarja, kjer je pred hlevom pozdravil njegovo ženo Terezo, jo vprašal, kaj je novega in hotel vedeti, ali so kje v bližini žandarmi. Ko se je prikazal Sitar, je Štrukelj pobegnil. Žandarmerija ga je začela iskati. Štrukelj je bil popoldne okoli četrte ure v Kostanjevcu v občini Št. Rupert, kjer je dobil na prošnjo pri Matiji Zidarju skledico mleka, in sicer mu ga je dala gospodinja. Ko se je Zidar vrnil domov, je Štrukelj govoril z njimi. Zidar je prijel Štruklja, ko se je ta malo okrenil, z vso svojo močjo in ga trdno držal. Priskočila sta na pomoč iz svojih skrivališč dva lovca, na kar so vsi trije Štruklja dobro zvezali z vrvmi in ga peljali v Krško, na cesti ga je sprejela žandarmerijska patrulja. Izročili so Štruklja deželnemu sodišču.

150letnica smrti češkega izumitelja. Dne 21. decembra 1765 je umrl slavn češki učenjak Prokop Diviš, prvi izumitelj strelovoda in preizkuševalec raznih električnih pojavov, s katerimi so se pozneje proslavili Franklin, Edison in Marconi. Divišovi nazori o električni sili so naleteli v tedanjih časih na splošen odpor, da posmehovanje. Diviš je zbral rezultate svojega znanstvenega delovanja v knjigi *Magia naturalis*, toda prepovedali so mu izdati to delo. Prokop Diviš se je narodil 1. avgusta 1696 v Žamberku na Češkem ter je živel dolga leta kot župnik v Přimeticah na Moravskem, kjer je posvečal ves svoj čas znanstvenim poskusom in študiju električnih pojavov.

Prva razsodiška obravnava nezgodne zavarovalnice za rudarje se je vršila v Gradcu dne 1. decembra. Na dnevnem redu so bile štiri pritožbe. Danes priobčujemo samo razsodbo, ki se tiče v Hrastniku ponesrečenega delavca. Na lesnem skladišču v Hrastniku je nakladal delavec A. S. jamski les. Dne 17. februarja t. l. je ponesrečil; padel je namreč na lesnem skladišču in se poškodoval na desni rami. Njegovo zahtevo, da se mu prizna renta, je nezgodna zavarovalnica na Dunaju odklonila dne 3. junija, češ, da ni nobenih nezgodnih posledic. Kakor se je dognalo, je bil S. štiri dni po nezgodi bolan in je mogel še potem opravljati le lahka dela. Zdravniški izvedenec, višji zdravstveni svetnik dr. Kautzner je izjavil, da sedaj ni mogoče dognati nobenih nezgodnih posledic, vsekakor se pa mora priznati izguba na pridobitni zmožnosti za čas od 15. aprila do 15. junija s 15 odstotki. Iz poročila predsednikovega je bilo posneti, da zdravnik, ki so zdravili ponesrečenca, niso hoteli izpovedati kot priče, marveč so zahtevali, da se zaslišijo kot izvedenci. Na podlagi sodnozdravniške izpovedbe se

je tožitelju priznala devetodstotna renta za dva meseca od letnega zaslužka 1372 K 41 vin. in potni stroški k obravnavi.

Prva rumunska moka dospela v Zagreb. V ponedeljek popoldne so dospeli v Zagreb prvi trije vagoni rumunske moke. To je del one moke, katero je zagrebška mestna občina kupila pred več meseci, vendar se je ni moglo pripeljati vsled pomanjkanja železniških voz. Zagrebška mestna občina je namreč kupila v Rumuniji 40 vagonov moke.

Vojni dobički pivovaren. Borzni časniki poročajo: Prva graška delniška pivovarna prej Franc Schreiner in Sinovi v Gradcu predlaga za koncem avgusta poteklo poslovno dobo jako ugoden uspeh. Družba je več odpisala nego prejšnja leta od dobička na razne zaklade, a kljub temu izkazuje 1.136.074 K (proti lani 640.763 K) čistega dobička. Letošnji dobiček je torej večji skoro za pol milijona. — Občni zbor Gösske pivovarniške delniške družbe prej Maks Kober v Gössu je sklenil dividendo v znesku 36 K (lani 24 K). Lepi dobički so to, ki so jih plačali pivopivci!

Tisza o miru. V ogrski magnatski zbornici je ministrski predsednik grof Tisza imel govor, v katerem je med drugim rekel: Če se vprašuje, kako dolgo bo trajala ta vojna, morem le reči, da morajo na to vprašanje odgovoriti tisti, ki so vojno povzročili. Bojevali bomo to vojno, dokler ne bodo nehali napadi na našo varnost in neodvisnost in našo narodno velikost. Nadaljevali bomo to vojno, dokler ne uvidijo naši sovražniki, da povzroča njeno nadaljevanje samo človeštvu nepotrebna trpljenja, ne da bi naše sovražnike le za las približala njihovemu cilju. Dogodki, ki so se izvršili v poldrugem letu, so pripravili položaj do zrelosti. Naši sovražniki so že lahko na jasnem, da smotra niso dosegli. Tudi o tem so lahko na jasnem, da bo naša zmaga ustvarila jamstvo za našo varnost, da pa ne obsega napadov na obstoj drugih velesil, kakor bi jih proti našemu obstoju obsegala njihova zmaga. Danes je nasprotniško nadaljevanje vojne krvoprelitje brez pomena in nepotrebna potrata moči. — S svojo trditvijo, da zmaga centralnih sil ne obsega drugih velesil v Evropi, je grof Tisza povedal nekoliko več, kakor v svoji, v poslanski zbornici podani izjavi.

Poškodbe na različnih delih telesa bole še po popolnem ozdravljenju večkrat. V takih slučajih naj se ne rabijo notranja, često živce uničujoča sredstva, marveč vzame naj se le za zunaj porabni, bolečine hladeči Fellerjev fluid iz rastlinskih esenc z znamko »Elza-fluid«. 12 steklenic pošlje franko za 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 334 (Hrvaško). O blagodejnem, bolečine hladečem vplivu tega domačega sredstva mnogo nad 100.000 zahvalnih pisem. Tudi Fellerjeve mehko odvajajoče rabarbarne kroglice z znamko »Elzakroglice« se lahko naroče obenem. 6 škatlic 4 K 40 vin. franko. (vi)

Svetovni pregled.

Konzuli osrednjih sil odšli iz Soluna. Nemški in avstrijski konzul sta odšla iz Soluna v Bitolj. 21. decembra s' a odpotovala bulgarski in turški konzul.

Italijani pričakujejo, da se sklene mir. »Avanti« se še enkrat peča s končno sejo laške zbornice in opozarja, da je Salandra rekel: »Prijetelj in sovražniki so v tem lahko edini, da s e sme meseca marca pričakovati mir.«

Ohrid. Bulgari poročajo, da jih je ohridsko prebivalstvo z oduševljenjem sprejelo. Ohrid ali Ohri da ima po večini

makedo-slovansko prebivalstvo, ki se je pripadajoč eksarhistični cerkvi priznavalo za turških časov za Bulgare. Že v davnih časih so gospodovali v Ohridu bulgarski carji in patrijarhi. Mesto je nastalo že v starem veku ter je tvorilo važno in bogato trgovsko in vojaško postajo ob staroslavni »veliki cesti«, via Egnatia, ki je držala od Jadranskega morja v Solun. Leta 861. se je takratnega Lychnidos polastil bulgarski car Bogoris ter mu dal sedanje ime. Bogoris se je pokristjanil ter vladal kot Mihal Boris. V balkanski vojni so zasedli Ohrid Srbi 9. novembra 1912. Začetkom oktobra 1913 se je nahajal Ohrid nekaj časa v rokah albanskih vstajev, ki so ga precej opustošili. V normalnih časih ima mesto okrog 10.000 prebivalcev. Ohridsko jezero, na katerega izhodnem bregu leži mesto, je bilo že starim Rimljanom znano kot jezero najboljših rib. Tudi danes je Ohridsko jezero na izvrstnih ribah izredno bogato. Kakor znano pripada jugozapadni del jezera že Albaniji. Na njega severnem bregu leži mesto Struga.

Nemški državni zbor. V razpravi glede 10 milijardne kreditne predloge je socialni demokrat sodrug Ebert v imenu večine socialnih demokratov izjavil, da je nemška socialna demokracija takoj v začetku vojne zastavila svojo voljo in moč, da obvaruje Nemčijo v najtežjem boju. Vedno pa stranka stremi, da se vojna konča. Na več krajih se je pokazal žarek upanja. Vkljub različnemu svetovnemu nazoru smo veseli, da se je tudi od te strani narode in vlade tako resno opomnilo na mir. Toda temu stremljenju nasprotujejo še vedno resna dejstva in ovire. Vodilni možje pri naših nasprotnikih so še v zadnjih dneh izjavljali, da odklanjajo vsako misel na mir, dokler ni Nemčija popolnoma v prah zdrobljena. Zato je ves nemški narod dolžan, da je sklenjen v svoji branbi in da za to dovoli vsa potrebna sredstva. Pa tudi v tej uri zopet ugovarjamo proti osvajačnim načrtom, ker bi drugim narodom delali silo, Nemčiji vzeli narodno moč in edinost in položili seme za nove vojne. — V imenu 19 tovarišev je socialni demokrat sodrug Geber podal izjavo proti načrtom pristašev osvajačne politike v Nemčiji in izven Nemčije. Vsak narod mora ohraniti svojo gospodarsko in politično samostojnost. Ker je Nemčija s svojimi zavezniki v ugodnem položaju, zato mora ona storiti prvi korak k miru. Predloga o vojnem kreditu je bila nato sprejeta. Zbornica je odgojena do 11. januarja.

600 novih milijonarjev. Tekom sedanje vojne je na tisoče ljudi izgubilo življenje, zdravje in imetje, na tisoče pa jih je brez posebnega truda obogatelo. Nemški listi računajo, da je le v naši državi kakih 600 oseb, ki so med vojno postali milijonarji, koliko jih je pa še, ki so pridobili sicer manjša, a vendar znatna premoženja. Teh vojnih dobičkov se drže kri, pot in solze tisočev in tisočev ljudi.

Nemci so potopili do sedaj 734 sovražnih in trgovskih ladij. Med njimi je bilo 624 angleških trgovskih parnikov.

Izvoz rumunskega žita. Iz Bukarešte javljajo: V ministerialnih konferencah glede izvoza žita v Avstrijo in Nemčijo je izjavil ministrski predsednik Bratianu, da hoče Rumunija predvsem doseči, da se ji bodo plačevale izvozne premije naravnost v zlatu, centralne države pa želijo, da bi plačevale te premije na račun rumunske vlade v Berlinu.

Nemški general Emmich, osvoboditelj Litiha, je umrl. Rojen je bil leta 1848.

Vojni mesečni izdatki poskočili na 2500 milijonov frankov. V seji francoske zbornice je izjavil finančni minister Ribot: Izdatki za vojno, začetkom vojne

so znašali mesečno 1500 milijonov, a so se zvišali na mesečno 2500 milijonov frankov. Napovedal je dalje davek na vojne dobičke in da se najame novo vojno posojilo.

Fellérjev blagodejni poživljajoči fluid iz rastlinskih esenc z zn.

„ELSA-FLUID“

odpravi

udne bolečine

12 steklenic franko 6 K. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatr št. 334 (Hrvaško). Nad 100.000 zahvalnih pisem in zdravniških priporočil. VI. a.

Odstop ruskega finančnega ministra. Iz Krakova poročajo, da je v kratkem pričakovati odstopa ruskega finančnega ministra Barka. Naslednik mu bo baje general Tatičev.

Rusi baje hočejo izkrcati svoje balkanske čete v Varni, ki so jo ta teden obstreljevali. Pred pristaniščem je bilo okolo 40 bojnih ladij vseh velikosti.

Nova razkritja o sarajevskem umoru. »Az Est« javlja iz Bukarešte: Iz Sofije poročajo, da je bivši bulgarski poslanik Čaprasikov rekel, da ima bulgarska vlada pisane dokaze, da sta Franc Ferdinand in Sofija žrtev srbske vlade. Bulgarska vlada bo te dokaze kmalu objavila. Ta izjava kaže, da so Bulgari zaplenili tajne srbske arhive.

Buri oproščeni. Iz Johannesburga poročajo: General De Wet in 118 drugih ujetih Burov, ki so bili obsojeni zaradi veleizdaje, so bili izpuščeni. Oprostitev teh Burov je premeten korak angleških gospodarjev.

Spori v premogovnikih Južnega Valesa na Angleškem. Med rudniškimi posestniki in rudarji v Južnem Valesu je nastal zopet spor. Poravnavni urad v Cardiffu je obravnaval vprašanje glede znižanja cen premogu, kar bi povzročilo, da bi se znižale tudi rudarske mezde. Zastopnik rudarjev je izjavil, da ne more dopustiti, da bi odločevalo spor razsodišče. Nato so izjavili delodajalci, da se ne morejo dalje udeleževati posvetovanja.

Važen vojni svet v Londonu. »Vossische Ztg.« poroča iz Stockholma: Glasom zanesljivih poročil se vrši prvi teden januarja v Londonu zopet posvetovanje zaveznikov, katerega se bosta udeležila za Rusijo general Šilinskij in veleposlanik Izvolskij. Sazonov je poslal Izvolskemu posebne carjeve instrukcije, tako da ima londonska misija Izvolskega poseben pomen.

Mirovna interpelacija v švicarskem narodnem svetu. Sodrug Greulich je interpeliral v zveznem svetu švicarskem, če je voljan zvezni svet sam ali sporazumno z drugimi vladami predlagati vojujočim državam svoje posredovanje v dosegu premirja in mirovnih pogajanj. Zvezni svetnik Hoffmann je nato izjavil, da še ni primeren trenutek, ker vojujoče stranke še niso spravljive. Zvezna vlada zasleduje dogodke in bo porabila prvo ugodno priliko, da posreduje že iz človeškega stališča.

Japonski mirovni pogoji. Japonska vlada je v septembru sklicala posebno ko-

misijo, ki je sestavila mirovne pogoje Japonske. Predsednik te komisije je eden izmed najbolj priznanih japonskih juristov, tajnik v zunanjem ministrstvu, Nagaoka. Japonski mirovni pogoji vsebujejo: 1. Priznanje kitajsko-japonskega šantuškega dogovora od strani Nemčije; Tsingtau se vrne Kitajski; železnico Šantung dobi Japonska; prizna se obveza Kitajske, da ne sme nobeden del svojega teritorija na svoji obali dati v najem katerikoli inozemski sili. 2. Otoki, ki so jih zasedli Japonci, pripadajo Japonski. 3. Izplača se vojna odškodnina. 4. Povrnejo se stroški za vzdrževanje ujetnikov.

Novi boji pri Ardnu. V petrograjskih vojaških krogih se govori, da se vrši sedaj na vseh izhodnih bojiščih važno premikanje čet, ki bo začetek pomembnih dogodkov. V Mezopotamiji, ob Tigrisu, v Perziji, v Egiptu in pri Adenu vlada živahno gibanje. Četverozveza očitno skuša v eventualnih bojih v tej pokrajini biti pripravljena. Vstaška Arabska plemena so dospela kakih 20 angleških milj pred Aden ter so pretrgala dovoz s kopnega, vendar za mesto samo ni nevarnosti. Zadnje dni so se vršile zopet razne bitke pred Adenom. Obleganje mesta in utrdbe po sodbi vojaških krogov ne pomeni mnogo, ker dobe prebivalstvo in čete živila in vojne potrebščine z morja.

Književnost. »Usoda špijonova« je velezanimiv detektivski špijonažni roman med Italijo in Avstrijo. Dejanje se vrši na Dunaju, na Primorskem: v Trstu, na Gorškem, na južnem Tirolskem, v Benetkah in v Turinu. Roman »Usoda špijonova« je italijanskega oficirja, sina uglednega patricija v Benetkah, ki se je posvetil špijonaži v prid Italiji zoper Avstrijo. Roman kaže, da so se špijonaži posvečali tudi člani najboljših italijanskih krogov, in da so skušali po zvezah, ki so jih imeli družabno v avstrijskih višjih krogih, zapeljati avstrijskega častnika. Roman je velezanimiv, vrši se leta 1907. do leta 1910. in je torej predigra sedanje vojne med Italijo in Avstrijo ter kaže, kako zahrbtno je postopala že takrat zoper svojo zaveznico Avstrijo. Roman »Usoda špijonova« je zelo zanimiv in sedanemu resnemu vojnemu

12

Za zdravje želodca!

čez

ga ni!

**Po njem ti jed diši,
Želodec ne opeša
in glava ne boli!**

Zahtevajte izrečno „FLORIAN“

Zavračajte ponaredbe!

Postavno varovano.

čas primerni. Vsakdo ga bo rad čital. Roman »Usoda špijonova« bo priobčeval ilustrirani tednik »Tedenske slike«. Ker bo list z novim letom izhajal obsežnejši kakor je bil dosedaj, bo priobčeval v vsaki številki poleg drugega zanimivega tudi mnogo romana, da se ne bo vlekel skoz vse leto, temveč bo v kratkem ves priobčen. S tem bo gotovo ustrezno večini čitateljev. »Tedenske Slike« izhajajo v Ljubljani in stanejo četrta leta 3 K, pol leta 6 K in vse leto 12 K! Posamezne številke se dobivajo v trafikah, knjigarnah in na kolo-dvorih, izvod po 24 vinarjev.

Izdajatelj Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik Viktor Zore.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica šte. 6.
registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, župan-
stva in urade. Najmoder-
nejše plakate in vabila za
.. shode in veselice. ..

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za
tiskanje listov, knjig, bro-
.. šur, muzikalij itd. ..

Stereotipija. Litografija.

Žepni koledar

za delavce sploh in prometne nameščence
za leto 1916

dobe sodrugi sedaj lahko pri za-
upnikih in vsi, ki so naročili kole-
darje pri upravi lista »Delavca« po
pošti. Kdor naroči več kot 10 ko-
ledarjev dobi popust.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg šte. 4, prvo nadstropje.
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne.
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

OKRAJNA BOLNIŠKA BLAGAJNA V ZAGORJU OB SAVI.

Pisarna: V poslopiju Občnega konsumnega društva I. nadstropje. — Uradne ure so
od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 5. ure pop. Ob nedeljah in praznikih se ne uraduje.

Zdravnik blagajne.	Ordinira dopoldne.	Z a čl a n e :
Dr. Tomo Zarnik v Zagorju.	od 9. do 11. ure	V občinah: Zagorje, Kotedrež, Aržiše St. Lambert in Kolovrat
Dr. Ivan Premrov, Gradec pri Litiji	od 8. do pol 12. ure	V sodnem okraju Litija, izvzemši člane iz predilnice
Dr. Karol Wisinger, v predilnici v Gradcu pri Litiji	od 8. do 9. ure	Za člane iz predilnice v Gradcu pri Litiji
Dr. Rudolf Repič, Št. Vid pri Zatični	od 9. do 11. ure	V sodnem okraju Višnjagora

Člani iz občin Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se mo-
rajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika. Člani iz predilnice se iz-
kažejo pri zdravniku s svojo izkaznico. Vsi ostali člani iz sodnih okrajev Litija in Višnjagora, se morajo pri
zdravniku izkazati z nakaznico, izgotovljeno od njih delodajalca. Stroškov, ki nastanejo, kadar zboleli član
sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpol-
njeni bolniški list, se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. S pri-
tožbami se je obračati na načelnika blagajne.

Načelstvo.

A. & E. SKABERNE

Ljubljana, Mestni trg št. 10

špecialna trgovina pletenin, trikotaž in perila

priporoča svojo veliko zalogo, kakor!

Športno in vojaško perilo in sicer: nogavice, gamaše, dokolenice, snežne
kučme, rokavice, žilogrelce, sviterje, pletena srajce in spodnje hlače iz volne,
veldblodje dlake in bombaža.

Perilo za dame in gospode iz šifona, cefirja, barhenta in flanele. Perilo
za dečke, deklice in dojenčke. Gumijevi plašči, nahrbtniki itd.

Na debelo in drobno.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta šte. 17

priporoča svojo bogato zalogo

Vozna kolesa.

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler.

Ceniki se dobe zastoni in franko.

Vojaški čevlji

za častnike in
moštvo

se dobe v vsaki množini v zalogi tovarne

Peter Kozina & Ko.

Ljubljana,

Breg šte. 20.